

Nye avlere til AKV

Af bestyrelsesformand Jørgen Skeel

Hvorfor snakker bestyrelsen om at starte nye kartoffelavlere, og hvorfor kan vi gamle avlere ikke bare få lov at dyrke nogle flere kartofler? Det er spørgsmål, som vi er blevet stillet nogle gange siden generalforsamlingen.

Det er AKV's mål at hæve produktionen til 45.000 ton de kommende år, og på sigt gerne til mere, når forholdene byder dette. Selvfølgelig er AKV's andelshavere den primære kraft i dette, for det er sådan, andelstanken fungerer. Når vi alligevel gør en indsats for at starte nye kartoffelavlere op, skyldes det overvejelser på en lang række punkter. I løbet af de sidste fem år er der kun kommet tre nye avlere til AKV, hvilket vil sige, at i samme periode er de eksisterende andelshavere blevet fem år ældre. Dette forhold blev bekræftet i en spørgeskemaundersøgelse, som avlerne deltog i her i oktober 2103, hvor ca. 25% af andelshaverne mente, at de ikke var kartoffelavlere om 5 år eller var i tvivl om dette. Samtidig er det vores opfattelse, at de leverandører, vi har i det midtjyske område, nok vil søge til fabrikkerne der, da der også her er mulighed for udvidelse, og det kan være vanskeligt at få dækket meromkostningen til fragt fra Midtjylland. Altså er der behov for en udskiftning og udvidelse i det nordjyske.

Vi har i Nordjylland i de fleste tilfælde et fornuftigt kartoffelsædskifte, hvor der maksimalt er kartofler hvert fjerde år. Det er målet at fortsætte med dette. Vi ser andre steder og også lidt her hos os i

Nordjylland, at der nu forekommer nye typer kartoffelnematoder og måske også kartoffelbrok. Disse sygdomme er primært en følge af presset sædskifte, og begge dele koster udbytte, begrænser sortsvalg og kan give trælse restriktioner. Dette er ikke i tråd med, at målet er at forbedre økonomien i kartoffelavl. Derfor er det vigtigt, at der er et stort areal til rådighed for kartoffelavl.



Det vigtigste for AKV og for jer som avlere er at sikre råvareforsyningen fremadrettet, og derfor har vi fundet det vigtigt at skabe interesse for kartoffelavl hos nye avlere. Men der skal ikke være tvivl om, at den udvidelse, der sker til kommende kampagne, hovedsagelig kommer de eksisterende avlere til gode, og kun en mindre del er reserveret nye avlere på 1- eller 2-års kontrakter.

Kan broen holde ?

Af adm. direktør Niels Eriksen

I Aalborg kommune er der mange små vandløb og dermed også mange mindre broer. Det gælder også i området omkring AKV's fabrik i Langholt. Broerne er generelt gamle. De fleste er fra 1930'erne, og de har klaret belastningerne i rigtig mange år. Da kommunen i efteråret 2012 uden varsel opsatte dobbeltavler med begrænsninger for akseltryk, blev vi bekymrede for vore vognmænd, leverandører og transportører af færdigvarer fra fabrikken. Mange spurgte os, hvordan skiltene skulle læses, og da vi ikke selv var eksperter, rettede vi både kontakt til kommunen og andre med kendskab til reglerne. Blev broerne

overbelastet, og/eller kørte vognmændene med overlæs? Kunne der udstedes bøder eller det, der var værre?

Her i efteråret var skiltene så pludselig væk eller væsentligt reduceret. Forklaringen kom senere i et brev fra kommunen. Broerne var nu undersøgt. Den nærmest fabrikken var fundet helt i orden, og skiltene var derfor fjernet. Ved broen på Lyngdrupvej var det ene af skiltene fjernet, og tilbage var et med max. akseltryk på 10 ton. Det kan alle vist overholde.



AKV ser fremad

Af adm. direktør Niels Eriksen

AKV's sidste strategiplan "AKV mod 2013" er nu ved at få en afløser. Den nye plan er endnu ikke navngivet, men AKV bestyrelsen startede strategiprocesen på et seminar i Viborg den 23.-24. oktober 2013, og det forventes, at den nye plan forelægges til foråret.

Ikke alt kan fastlægges i strategiplaner, men den tidligere har sat markante aftryk på AKV og i avlerkredsen. Her skal blot nævnes nogle af de gennemførte planer: Stærk videnopbygning og formidling til avlerne, USA-optager til Danmark → større kapacitet i optagningen, udvikling af økonomiske værktøjer for kartoffelavleren (business tjek), nyt vaskeri → bemandingsfri kartoffeloptagning, kapacitetsøgning i stivelsesproduktionen og konkrete vand- og energibesparelser.

I den nye strategiplan skal der atter fokus på relationen mellem avlerne og fabrikken. Internt på

fabrikken skal forskellige processer og handlinger undersøges og optimeres, og denne gang vil en fælles strategi med Cargill indgå i den samlede strategi.

På seminaret blev der præsenteret en række oplæg, hvor fremtiden blev set fra avlerside, fra fabrikkens side og fra markedets side. Nye ideer og forslag så dagens lys, og en række af disse vil utvivlsomt få en markant plads i den kommende strategiplan. I processen for de kommende måneder vil medarbejdere og avlere blive inddraget, så ejerskabet for den endelige plan bliver funderet så bredt som muligt.

Seminaret sluttede med et besøg på kartoffelmelsfabrikken i Karup, hvor det fælles pilotanlæg på nativ protein blev fremvist, og efterfølgende havde de to fabrikkers bestyrelser lejlighed til at drøfte de fremtidige udfordringer i kartoffelavl.

God kampagne trods dårlig start

Af adm. direktør Niels Eriksen

Mens disse linjer skrives, er den forventede kampagneafslutning sat til den 19. december 2013. Stivelsesproduktionen vil da være omkring 45.000 ton eller knap 10% over budgettet for året. En høj stivelsesprocent på 20,0% har hjulpet godt på vej. Den ekstra stivelse er hilst meget velkommen, især da overgangslageret af stivelse ved kampagnestarten var særdeles beskedent, og da vi over de sidste to år har solgt meget stivelse.

At vi skulle opleve en så god produktion var ikke forudset efter den sene lægning i foråret og den meget tørre sommer. De mest pessimistiske spåede op til en 10-20% udbyttereduktion i forhold til et normalt år, men eftersommeren og starten af efteråret reddede de tørre marker og satte gang i stivelsesproduktionen.

Kampagnen på fabrikken er forløbet godt, men ikke helt uden problemer. Forud for kampagnen var vandrensningen i vaskeriet optimeret med bl.a. en større dekanter til afvanding af humus. Dette har givet en markant forbedring af vaskevandet og dermed renere kartofler. Også udskiftningen af træsystemerne på dele af båndene i vaskesystemet har været succesfulde, men ikke alle. Vi har i den sidste del af kampagnen haft

stop i vaskeriet og dermed kartofler på pladsen, men generne for vognmændene har været beskedne.



Stivelsesfabrikken har kørt meget fint, og de stop, der har været, skyldes stort set alle fremmedlegemer, der har sneget sig med kartoflerne ind og givet blokeringer i snegletransporten. Proteinproduktionen har været stor og helt forskånet for stop. Da proteinet samtidig sælges til den højeste gennemsnitspris nogensinde, så løftes hele årsresultatet.

Velkommen til AKV

Af adm. direktør Niels Eriksen

Næsten 250 deltog i AKV's åben fabrik arrangement fredag den 1. november 2013, og flere kommenterede, at de nu i mange år havde kørt kartofler til fabrikken eller fragtet pulp fra fabrikken, men aldrig set produktionen. Det blev der nu rådet bod på, og efter vores indtryk var dagen en succes. Til arrangementet var inviteret andelshavere, medhjælpere, vognmænd og ansatte med familie, og alle, ung som ældre var repræsenteret.



Udstillingen i den ene lagerhal blev flittigt studeret

Det holdt tørvejr, og under den guidede tur kunne

råvareindvejningen og stivelsesbestemmelsen følges lige som vaskeriet med kartoffelvask og rensning af vandet før genbrug. Mængden af kartofler, der håndteres og leveres videre til produktionen, imponerede de fleste.

At selve stivelses- og proteinproduktionen samt udpakningen af protein i bigbags så klares af kun to operatører pr. skift hører med i det at drive en effektiv produktion. Spørgelysten var stor, og rundvisernes viden blev sat på prøve. På et tidspunkt var rykindet så stort, at rundviserne slap op, og der opstod desværre lidt ventetid. Efter en lang rundtur omkring modificeringen, udpakningen og færdigvarelagrene var der udstilling i en af hallerne, hvor deltagerne både kunne fordybe sig i kartoffelsortudvikling, procesforståelse og få en god snak med de øvrige deltagere over en hotdog med det hele inkl. drikkevarer.

En quiz, hvor der skulle gættes på den stivelsesmængde, der kunne produceres fra en kasse kartofler, var populær, men lidt sværere, end de fleste havde regnet med. Mange glemte at tage højde for, at der i færdigvaren er 20% vand.

Ny overskæringsmaskine til Nordjylland

Af agrochef Henrik Pedersen

Der arbejdes i øjeblikket på at få en amerikansk sorterings- og overskæringsmaskine af mærket Milestone til Nordjylland her til foråret. Fordelen ved denne maskine er, at den kan både størrelsesdele og skære store kartofler i én arbejdsgang, og dette med en kapacitet på op mod 180 hkg/time. Det er meningen, at den som samlet enhed skal køre rundt til de avlere, der selv laver læggekartofler, og at der kommer 1-2 mand med maskinen. Der vil være et sorterebord, hvor håndsortering for specielt sten og andre fremmedlegemer vil være mulig. Efter sortering og skæring bliver læggekartoflerne tilsat kalk, de hele og halve kartofler blandes sammen, og måske vil det også være muligt at foretage en bejdsning mod rodfiltsvamp.

Det centrale i ideen er, at det skal være billigt og især enkelt at få forårshåndteret sine læggekartofler, men ikke mindst, at det bliver muligt at

lave læggekartofler, hvor markudbyttet er større, og dermed opnås lavere produktionsomkostninger.



Afsender:
AKV Langholt AmbA
Gravsholtvej 92
9310 Vodskov

Tlf. 96 389420
E-mail: akv@akv-langholt.dk
[Http://www.akv-langholt.dk](http://www.akv-langholt.dk)

Opbevaring af melkartofler - når det går godt

Af agrochef Henrik Pedersen

En gennemsnitlig smudsprocent på 4,5 for over 10.000 hkg leveret i november måned i 2013 er værd at kigge nærmere på i et år, hvor flere avlere har haft problemer med rådne kartofler. Derfor tog jeg på besøg hos Peter og Niels Peter Andersen, Tylstrup for at se, hvordan det foregik der.

Kartoflerne opbevares både i hus og i kule. I huset lægges kartoflerne i ca. 1,75 m højde, og de er pænt jævnet ud i toppen. Dette sker med en teleskoplæsser samtidig med, at kartoflerne lægges ind, og den jævne overflade er med til at forhindre toppe med kondensfugt. Der er masser af luft i huset, hvor kartoflerne ikke er lagt helt ud til siderne, og i enden modsat porten er der taget plader af væggene for at sikre gennemtræk. Disse ting gør, at fugten fra kartoflerne hurtigt kan blive optaget i luften og også komme ud af huset igen. Luften holdes hele tiden i cirkulation af 7 store blæsere. I huset opbevares ca. 15.000 hkg kartofler.



Kulene laves med ca. 35 hkg pr. meter, og også her er kartoflerne rettet af med en teleskoplæsser, så siderne er glatte. Kartoflerne dækkes med fiberdug, og for ca. hver 6 m er der en buk, der løfter fiberdugen 80 cm fra jorden. Mellem bukkene er der en bigballe, som sikrer, at fiberdugen bliver holdt på plads. Varme og fugt kan komme igennem fiberdugen, men især i starten går det ikke hurtigt nok, og derfor laves åbningerne med bukkene. Skulle der komme nattefrost, er det hurtigt at "sparke" bukkene ned og rejse dem igen, når frosten er ovre. Bliver det til mere end nattefrost, er det nødvendigt at foretage yderligere dækning af kartoflerne med halm og plastik.

Besøget viste, at en tilrettelagt og velovervejede opbevaring af kartofler også fører til et godt og sikkert resultat.

Kalenderen

Af sekretær Jytte Koldkjær

Avlermøde AKV

Tirsdag den 21. januar 2014, kl. 09.30

Kulturhuset Hjallerup

Generalforsamling Danske Kartofler

Torsdag den 30. januar 2014

Generalforsamling AKV

Onsdag den 18. juni 2014, kl. 13.30

Kulturhuset Hjallerup

Bemærk venligst, at datoen for avlermødet er ændret.

Glædelig jul og godt nytår